

Юрій Віталійович МАРУЩИН,

аспірант Хмельницького університету управління та права,
myura@ukr.net

УДК 336.14

ІНСТРУМЕНТИ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Здійснено аналіз тенденцій розвитку об'єднаних територіальних громад. Розглянуто законодавчо-нормативне та інституційне забезпечення реалізації реформи територіальної організації влади на засадах децентралізації. Встановлено, що одним із головних завдань об'єднання територіальних громад є економічна результативність, а головним чинником стимулювання є використання інструментів бюджетної підтримки об'єднаних територіальних громад. Відзначено, що нормативно-правові основи згаданої підтримки закріплено в Бюджетному кодексі України, законах України «Про державний бюджет» на відповідний рік та «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Водночас існує низка проблемних питань, які потребують вирішення для успішного продовження реформи. Важливою складовою повноцінного розвитку України в умовах бюджетної децентралізації є формування фінансово забезпечених органів місцевого самоврядування, тобто самодостатніх і стабільних джерел їх наповнення для ефективного виконання ними делегованих, переданих на місця та власних повноважень — з одного боку, та оперативного вирішення завдань соціально-економічного характеру на рівні територіальної громади — з іншого.

Як відомо, в результаті отримання додаткових повноважень дохідна частина бюджетів ОТГ збільшилася щонайменше в 4 рази порівняно з бюджетами місцевих

рад, що увійшли до складу громад. Однак, через відсутність затвердженого урядового переліку заходів для використання фінансових потоків для формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, значна частина коштів освоюється неефективно. Поряд з цим у міру окремих причин, великий обсяг власних коштів об'єднаних територіальних громад акумулюється на депозитних рахунках, що жодним чином не сприяє залученню інвестицій та створенню економічної активності для подальшого зростання. І саме ці питання повинні отримати відповідне роз'яснення в найближчий час.

Ключові слова: розвиток об'єднаних територіальних громад, інструменти бюджетної підтримки об'єднаних територіальних громад, субвенція на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад.

У процесі втілення одного із ключових векторів Стратегії «Україна—2020», реформи з децентралізації влади квестія забезпечення сталого розвитку на місцевому територіальному рівні є досить актуальною і важливою з погляду стабільного економічного та соціального стану регіонів у системі територіального поділу української держави. Фіскально-бюджетний відхід від моделі з централізованим управлінням став підвалиною значного зростання власного «гаманця» у формі бюджетів об'єднаних територіальних громад (ОТГ), проте поряд із додатковими фінансовими ресурсами органи місцевого самоврядування (ОМС) одержали більші повноваження, що сприяє ефективному утриманню комунальних установ та покращенню якості надання послуг (адміністративних, соціальних) жителям своєї громади. Звідси трансформація місцевого самоуправління у процесі децентралізації вимагає ефективної практики використання інструментарію бюджетної підтримки ОТГ, а також здійснення інспекційного впливу за використанням ними власних фінансових фондів.

На сьогодні значне коло науковців і практиків у свої дослідженнях розкривають квестію створення форм новітньої територіальної організації місцевих самоврядних органів та особливості формування ними фінансових фондів у ході втілення реформи з децентралізації в Україні. Так, питання управління фінансовими потоками територіальної громади у своїх працях обґрунтовують В. Русін, А. Ткачук, О. Кириленко, Ю. Ганущак, В. Письменний, Б. Малиняк. Особливості напрямків фінансового забезпечення висвітлює у своїх публікаціях Г. Маркович. Незважаючи на широке висвітлення цієї проблематики, дослідження питання забезпечення фінансової спромоги об'єднаних територіальних громад на території української держави є недостатньо розкритою і потребує ґрунтовного вивчення.

Мета статті — проаналізувати та визначити основні види управлінських рішень, які доцільно розробити щодо державної під-

тримки розвитку об'єднаних територіальних громад. Для досягнення визначеної мети потрібно провести аналіз тенденцій розвитку об'єднаних територіальних громад, особливостей формування їх фінансових ресурсів, розглянути принцип економічної ефективності як мети об'єднання територіальних громад для подальших досліджень напрямів вдосконалення управління фінансовими ресурсами, з метою підвищення рівня забезпечення фінансової спроможності ОТГ.

Уже третій рік в Україні впроваджується так званий субрегіональний рівень керування, призначений замінити традиційну вертикаль держава-область-район і віддати максимальні важелі самоуправління об'єднаним територіальним громадам. Держава сприяє розвитку громад, надаючи ресурси й наділяючи повноваженнями. Логіка процесу очевидна: на найнижчому рівні набагато краще визначаються «вузькі місця», що потребують фінансування. Звідси слідує, що громади із більшою користю вкладають інвестиції та використовують власні надходження коштів задля поліпшення життєвого рівня, ніж місцеві адміністрації, які діяли б на свій розсуд.

Саме поява першопрохідців — об'єднаних 159 територіальних громад — показала несподівані проблемні аспекти пошуку ресурсів для розвитку місцевих територій. Виявилось, що виділення рекордних обсягів бюджетних субвенційних коштів для новоутворених громад (які б повинні стати прикладом для решти) не є достатньою умовою для їхнього розвитку, адже не всі змогли ефективно використати ці кошти.

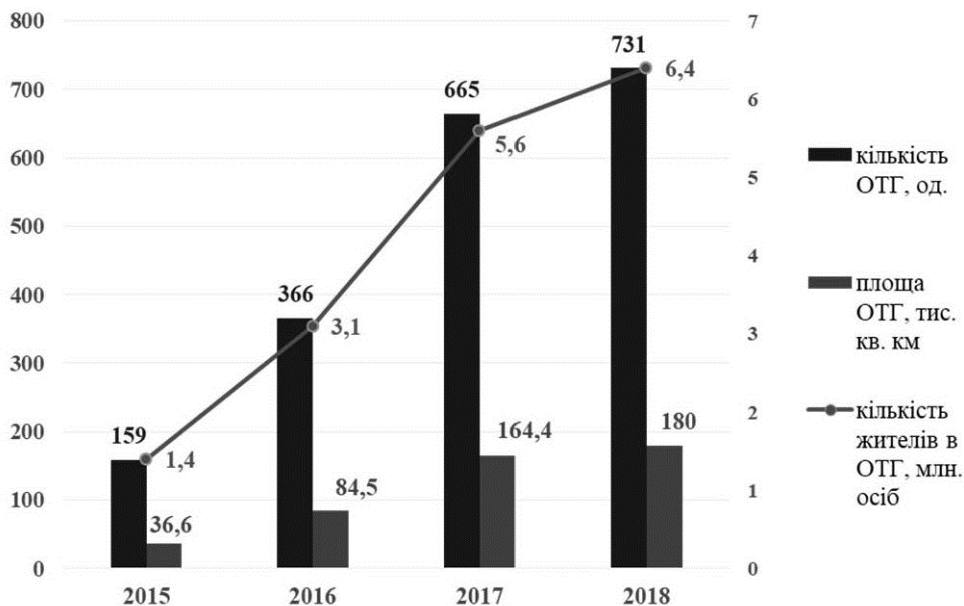
Однак неможливо відкинути той факт, що внаслідок фінансової підтримки наочні вже і перші проміжні результати: за останні два з половиною роки в ході проведення реформи з децентралізації влади вже реалізовано кілька тисяч об'єктів (заходів), зокрема: капітально відремонтовані чи побудовані нові школи, дитсадочки, лікарні, нові дороги, освітлені вулиці та прокладені водогони. Власні доходи місцевих бюджетів у 2015 році склали 98,2 млрд грн, у 2016 році — зросли до 146,6 млрд, або майже на 150 %, а у 2017 році — сягнули 192,7 млрд грн, тобто ще зросли більш як на 130 % [4; 5].

У процесі здійснення реформи експертним середовищем виділено такі кінцеві блоки цього процесу, зокрема: формування спроможних територіальних громад та посилення ролі і відповідальності місцевого самоврядування; покращення якості надання публічних послуг; трансформація районного та обласного рівня управління з впровадженням нової моделі державного нагляду та контролю. Основна рамка бачення, куди має рухатися процес децентралізації — через об'єднання і концентрацію людських, інфраструктурних, земельних та фінансових ресурсів — створити нову потужну адміністративну одиницю, на території якої проживання її мешканців буде максимально комфортним.

Загалом, протягом 2015–2018 рр. було створено 731 об'єднану територіальну громаду (з них 26 — очікують рішення ЦВК про призначення перших виборів), що становить 31,1 % від загальної кількості

рад базового рівня, де проживає 6,4 млн осіб (18 % від загальної кількості населення України), що відображено на рис. 1.

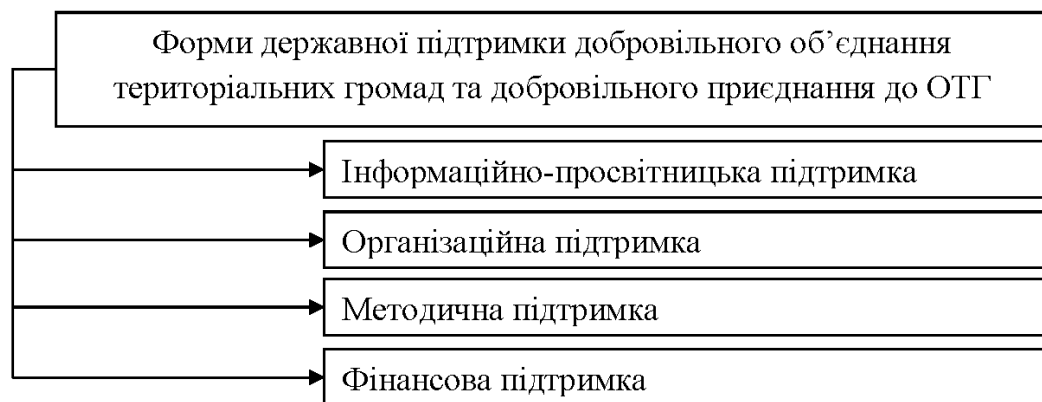

Рис. 1. Динаміка формування об'єднаних територіальних громад [5]

А площа ОТГ складає 32,2 % від загальної площі України (без урахування тимчасово окупованих територій), однак станом на 10 травня 2018 р. 68,9 % [5] територіальних громад залишаються необ'єднаними.

Одним з головних завдань об'єднання територіальних громад є економічна результативність, тому зрозуміло, що головним чинником стимулювання є фінансова підтримка об'єднаних територіальних громад. Її умовно можна розділити на дві частини: економічна/фінансова підтримка процесу створення ОТГ та джерела надходжень до бюджетів створених ОТГ.

Перша з цих форм підтримки визначається Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (далі — Закон), зокрема у розділі III. Так, визнається, що здійснення організаційної, методичної, інформаційно-просвітницької та фінансової підтримки добровільного об'єднання покладено на державу (рис. 2).

Рис. 2. Форми державної підтримки добровільного об'єднання територіальних громад

Примітка. Розроблено автором на основі [10].

Ст. 9 Закону говорить, що інформаційно-просвітницьке сприяння та організаційну підтримку добровільному об'єднанню територіальних громад та приєднанню до них забезпечують місцеві державні адміністрації та Рада міністрів АРК, а щодо методичного забезпечення такого об'єднання-приєднання, визначення форми та обсягів підтримки здійснює Мінрегіонбуд [10]. Як бачимо, законодавець передбачив кілька видів підтримки добровільного процесу утворення нових громад.

Беручи до уваги позитивний тренд збільшення чисельності ОТГ, зосередимо увагу на інструментах бюджетної підтримки місцевих громад [15], правові та нормативні основи яких розміщено в таких актах:

1. Бюджетному кодексі України (визначено особливості формування бюджетів ОТГ);
2. Законі України «Про державний бюджет» на відповідний рік (встановлено суми міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам);
3. Законі України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (визначено особливості фінансової підтримки державою добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст).

Згідно з правовими законодавчими актами, поданими вище, бюджети ОТГ, сформовані на новій основі, отримують прямі міжбюджетні відносини з головний бюджетом держави у формах:

- базової та реверсної дотації;
- медичної й освітньої субвенції;
- «децентралізаційної» (на формування інфраструктури ОТГ), «політичної» (на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій) субвенцій та «Субвенції для регіональної

єдності держави» (Державний фонд регіонального розвитку (далі — ДФРР) [12];

— інших дотацій та субвенцій, якщо є підстави для таких міжбюджетних трансфертів.

Ст. 9 Закону передбачено один з найбільш вагомих важелів, що ним держава стимулює територіальні громади до об'єднання, а саме — фінансову допомогу для об'єднання-приєднання територіальних громад добровільно. Ця підтримка здійснюється шляхом надання ОТГ ресурсів у вигляді коштів «децентралізаційної» субвенції, а порядок її отримання детально вписано в подальших нормах Закону. Тут варто відзначити, що загальний розмір згаданої форми грошової допомоги з держбюджету щороку змінюється, що безпосередньо пов'язане із необхідністю щорічного прийняття бюджету на відповідний рік [10].

У процесі створення ОТГ формують власну структуру, для функціонування якої потрібна відповідна інфраструктура. З огляду на наведене, підтримка держави повинна спрямуватися на створення та подальший розвиток цієї інфраструктури. Водночас саме до цього пункту є найбільше відкритих питань, які повинні отримати відповідне роз'яснення найближчим часом або їм потребуватимуть внесення чергових змін до Закону. Так, сьогодні, на нашу думку, наявна недосконала методологія обрахунку обсягів «децентралізаційної» субвенції. Це й було однією з причин затвердження в держбюджеті 2017 року недостатнього розміру підтримки, чим створено ризики нерівномірного забезпечення інфраструктурного розвитку громад, які пройшли процедуру об'єднання в різний час.

Рахункова палата України за результатами проведеного аудиту [11] звернула увагу Мінрегіону на необхідність здійснення точкових корекційних заходів у питанні законодавства у сфері планування потреби в коштах «інфраструктурної» субвенції. У 2016 році Уряд розподілив передбачений 1 млрд грн між всіма 159 новоутвореними громадами у звичайній пропорції з урахуванням площі та чисельності сільських жителів відповідних громад. На той час громади отримали від 860 тис. грн до 28 млн грн. Уже у наступному році обсяг коштів становив 1,5 млрд грн, однак і громад було вже 366. Та, розподіливши кошти за тією ж формулою, в підсумку допомога варіювалася від 425,8 тис. грн до 27,9 млн грн. Час ішов, потяг децентралізації неупинно рухався вперед. І протягом всього 2017 року було утворено 299 ОТГ додатково. А це, в свою чергу, означало, що в 2018 році мінімальний розмір грошових субвенційних вливань в ОТГ повинен був скласти 2,5 млрд грн, але, у бюджеті 2018 року на «децентралізаційну» субвенцію припало 1,9 млрд грн. У підсумку ОТГ отримують від 293,2 тис. грн до 17,6 млн грн. При збереженні попередніх темпів об'єднання розмір субвенції у 2019 році може становити 4,2 млрд грн, а за умови охоплення об'єднувчим процесом усіх тергромад — біля 10 млрд грн. Така динаміка зростання розміру «децентралізаційної» субвенції не може бути рівною реальній спроможності бюджету української держави в сучасній макроекономічній ситуації.

Поряд із цим, зберігаючи загальний масштаб цієї субвенції в розмірі 1,5 млрд грн у наступних роках при значному збільшенні кількості ОТГ, розмір грошових субвенційних вливань у громади буде мізерним. А це дискредитує ключові аспекти реформи державного управління та децентралізації, проведення якої є пріоритетною для Уряду.

Узагальнюючи вищезазначене, бачимо, що тут постає необхідність законодавчо врегулювати квестію гарантованого розміру мінімальної допомоги ОТГ від держави, з урахуванням реальної спромоги головного гаманця держави.

Варто віддати належне Кабміну, який у цьому контексті в лютому 2018 року схвалив проект змін до Закону [13]. Так, пропонується, що розмір «децентралізаційної» субвенції щороку буде спадати на 20 відсотків. Держава надаватиме таку підтримку протягом п'яти років (з наступного року після об'єднання) пропорційно до чисельності сільських жителів і площі ОТГ, а також враховуючи щорічне скорочення розміру тергромадам, які отримували її в попередні роки. Вищезазначений проект у разі позитивного голосування в стінах Верховної Ради набере чинності в перший день 2019 року.

У рамках втілення реформи фіскально-територіальної передачі повноважень за результатами 2015–2017 рр. ОТГ показали помітний висхідний рух свого розвитку [5]. Як бачимо, частка власних доходів місцевих бюджетів (загальний фонд) у ВВП протягом 2014–2018 років зростає на 2 %, а власні ресурси цих бюджетів збільшилися майже в 2,3 раза — із 98,2 млрд грн на початковій фазі реформи до 231 млрд грн (за прогнозом Міністерства фінансів України) [5]. Гарну динаміку зростання демонструє показник частки місцевих бюджетів (з трансфертами) у зведеному бюджеті України. Так, лише за січень-лютий 2018 року в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року приріст загального фонду місцевих бюджетів склав 21,3 %; і така тенденція триває четвертий рік поспіль. У попередньому періоді ці доходи зросли на понад 30 %. Тут варто виокремити, що вперше в історії України, якщо брати трансферти, понад 50 % зведеного бюджету належить місцевим бюджетам [9]. Беручи до розгляду блок показників виконання власних доходів місцевих бюджетів, можна стверджувати, що всі вони зростуть більш як у півтора раза в 2018 році проти 2016 року, а найбільший темп зростання в ПДФО на 1 мешканця — понад 182 %, або на 340,9 грн (з 413,6 грн до 754,5 грн відповідно).

Варто відзначити, що фіскальна децентралізація стала однією із базових основ формування фінансової спроможності бюджетів об'єднаних територіальних громад в Україні. Завдяки проведеній фіскальній децентралізації новостворені територіальні органи самоврядування отримали значні гроші та розширені повноваження, що дозволило їм реалізовувати проекти модернізації власної інфраструктури, а також здійснювати нове будівництво, створювати комунальні підприємства, закуповувати необхідну їм техніку, дбати про благоустрій території та ін.

Якщо додатково враховувати факт, що державна підтримка на розвиток громад та розбудову їх інфраструктури зросла у 2018 році в порівнянні з 2014 роком в 39 разів [5], можемо говорити, що держава в контексті реалізації реформи фінансової децентралізації створює передумови для прискореного економічного і соціального розвитку регіонів України, переведення інструментів розвитку держави на нову основу.

Ще одним результатом фіскальної децентралізації є зростання залишків капіталу загального фонду бюджетів ОТГ, дані про обсяг яких щомісяця публікуються Мінрегіонбудом [5]. Проте саме мобілізацію значних коштів, що розміщуються на депозитах бюджетами ОТГ, центральні органи виконавчої влади оцінюють, як неефективність управління цими коштами і небажання їх освоювати. З точки зору виконавчої влади і місцевого самоврядування, краще витратити гроші на заходи та проекти, які дадуть можливість і «затягнути» інвестиції, і стимулювати економічну активність або сприятимуть майбутньому зростанню [1], бо стримування коштів на депозитному рахунку схоже на сховок грошей під подушкою і нагадує стару приказку: і сам не гам, і другому не дам. Такі дії — це ретроградна модель консерваторів, в очах яких можна вбачати побоювання та деяку недалекоглядність і неготовність брати на себе відповідальність за майбутнє своєї громади, своїх земляків та не робити рішучі кроки вперед. Хоча заради справедливості зазначаємо, що тут є й інша сторона медалі: для реалізації вагомих проектів завдяки коштам бюджету ОТГ можна спочатку акумулювати достатні фінансові ресурси, а розміщення їх у депозитаріїв — одне з можливих джерел їхнього нарощення.

Разом з тим повністю зрозумілою є критика органів місцевого самоврядування щодо неефективності управління власними коштами, коли говоримо про невикористання можливості залучення додаткових коштів для реалізації заходів чи проектів, з метою вдосконалення інфраструктури територіальних громад з ДФРР або закордонних інвестиційних фондів.

Подальшого нормативного та законодавчого роз'яснення потребує нещодавня оцінка реформи міжбюджетних відносин, опублікована Рахунковою палатою України [8]. Так, мова йде про те, що після отримання нових повноважень дохідна частина бюджетів ОТГ збільшилася в 4 рази. Однак за рахунок чого відбулося це об'єднання? Відповідь одна — за цей час у переважній більшості об'єдналися лише ті громади, на території яких функціонують великі підприємства-роботодавці, які до старту реформи наповнювали податком на доходи фізичних осіб районний рівень бюджетів. А це заподіяло «точкове вимивання» потужної податкової бази з районних бюджетів, чим сприяло дисбалансу та загостренню дефіциту в грошах, бо ж усі ОТГ, незалежно від того, чи успадкували від старого району джерела доходів, повинні взяти на себе фінансування статей, які раніше покривалися за рахунок перших.

Також, залучивши додаткові джерела доходів, а також отримавши медичну й освітні субвенції, органи місцевого самоврядування чомусь залишилися осторонь у питанні забезпечення належного функціонування галузі охорони здоров'я. У переважній більшості громад на ПМСД не було виділено жодної копійки власних коштів. Однак запуск медичної реформи та утворення Національної служби здоров'я повинні підштовхнути керівництво громад до вирішення цього питання.

Також і в частині соціального захисту населення не виконуються делеговані повноваження. А причина проста — відсутність кадрів, обладнання, облаштованих робочих місць, що в підсумковому результаті унеможливає ведення обліку одержувачів соціальних допомог і відповідно проводити їх фінансування. Навіть виділення рекордних «децентралізаційних» субвенцій не сприяло вирішенню згаданих проблем. І все через те, що зараз ми не маємо законодавчо закріпленого визначення поняття «типова інфраструктура» для ОТГ.

Уряд визначив лише перелік заходів, але не уточнив пріоритетних сфер, куди треба перш за все вкласти отримані грошові кошти. А тлумачення на кшталт «здійснення інших заходів ...» дає змогу лавірувати та нерозважливо «викидати» кошти на все: від створення нового ландшафтного парку до будівництва дитячого майданчиків з каруселями чи встановлення паркану біля пам'ятного знаку на в'їзд до населеного пункту.

Отже, підсумовуючи всі аспекти процесу реалізації децентралізації на українському просторі та його складової — етапу добровільності, можемо зробити такі висновки.

Україна рухається в напрямку, закріпленому в Європейській хартії місцевого самоврядування, та, використовуючи досвід країн Європи (передусім Польщі), декларує пріоритетом реформ децентралізацію з перерозподілом повноважень від центрального управління на місця в громади.

Детальніше вивчення цього процесу виокремило багато елементів. Окремі з них — бюджетна децентралізація, можливість передачі повноважень на рівень громад та стимулювання до утворення незалежних бюджетів — сьогодні вже прописані в нормах законів. Та попереду ще досить складний процес узгодження інших площин децентралізації з додаванням актуальних змін у відповідні підзаконні акти, які повинні забезпечити неухильне виконання реформ. Так, виокремлюємо, що уряду необхідно в найкоротші строки встановити жорсткіші умови використання субвенції, щоб унеможливити ризики нецільових витрат «децентралізаційних» коштів у проектах з малим соціальним та економічним впливом або через реалізацію яких не розвивається пріоритетна інфраструктура.

Якщо розглядати загальний процес об'єднання територіальних громад на цьому етапі все ще добровільно як окрему складову, то головною перевагою Закону є можливість для майбутньої спроможної ОТГ отримати чіткі повноваження й незалежну функціональну стійкість задля задоволення потреб жителів громад. Цей процес об'єктивно потрібен на-

шому суспільству, адже, зважаючи на значну кількість малих територіальних громад, які є суто дотаційними [14, с. 138], вести мову про належний рівень задоволення потреб жителів цих громад неможливо. І саме об'єднання в нові громади призведе до вагомого покращення економічної ситуації в державі та створить передумови для делегування повноважень згаданим громадам.

А залучення бюджетних інструментів підтримки ОТГ забезпечить досягнення одного з фундаментальних цілей завдань — економічної результативності і досягнення ефекту мультиплікації, коли отримані ресурси посилюють можливості території й стимулюють появу нових додаткових ресурсів, які поки що є резервами для розвитку.

Список використаних джерел

1. Виговська Л. Міністерство фінансів: будь-які пільгові режими — це виведення грошей з держбюджету. *НВ Бізнес*. URL : <https://goo.gl/hftba1>.
2. Дем'янчук О. І. Забезпечення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». Острог : Вид-во НУ«ОА», вересень 2017. № 6 (34). С. 42–46.
3. Жувагіна І. О., Філіпішина Л. М. Аналіз реалізації бюджетної децентралізації в контексті соціально-економічного розвитку країни *Молодий вечірний*. 2017. № 4.4 (44.4). С. 35–39.
4. Мережко Є. Чи добре тобі, громадо? Як влада та інвестори сприяють розвитку ОТГ. *Дніпроград*. URL : <https://goo.gl/VAfKNU>.
5. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 травня 2018 р. *Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України*. URL : <https://goo.gl/xHe3уe>.
6. Надал С., Спасів Н. Теоретична концептуалізація формування та сучасний прагматизм фінансування об'єднаних територіальних громад. *Державні і місцеві фінанси*. 2017. № 3. URL : <https://goo.gl/HwL79K>.
7. Новак Е. Децентралізація влади і грошей. *Демократична Україна*. 2015. Вип. 26. URL : <https://goo.gl/UXDxv2>.
8. ОТГ використали 2,5 млрд грн із держбюджету, не маючи «дорожньої карти». *Рахункова палата України*. URL : <https://goo.gl/dAstEv>.
9. Президент: Частка в 51% місцевих бюджетів від загальнодержавного бюджету розширює можливості розвитку територіальних громад. *Інтернет-представництво Президента України*. URL : <https://goo.gl/sJB9YM>.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.05.2015 р. № 157–VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://goo.gl/d5c4nx>.
11. Про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад : звіт, затв. рішенням Рахункової палати України від 27.06.2017 р. № 13–2. *Рахункова палата України*. URL : <https://goo.gl/zALiw8>.
12. Ткачук А. «Хотелки» здолали здоровий глузд. Післямова до прийнятого бюджету. *Главком*. URL : <https://goo.gl/acoSgq>.

13. Уряд схвалив законопроект щодо державної фінансової підтримки добровільного об'єднання територіальних громад. Веб-сайт Асоціації міст України. URL : <https://goo.gl/34LRxf>.
14. Хандій О. О. Сучасний стан та особливості децентралізації влади в Україні. *Економіка та право*. Серія: Економіка. 2016. № 2. С. 137–145.
15. Хотенко О., Стадник М. Державна підтримка сталого розвитку об'єднаних територіальних громад: умови надання та напрями використання. ГО «Інститут податкових реформ». URL : <https://goo.gl/Epbdl1a>.
16. Цурканова І. Сутність та особливості централізації та децентралізації органів влади в Україні. *Наукові праці* [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Політологія. 2012. Т. 197, Вип. 185. С. 67–70. URL : <https://goo.gl/VG32dk>.

*Рекомендовано до друку
кафедрою публічного управління та адміністрування
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 12 від 11 травня 2018 року)*

Надійшла до редакції 20.05.2018

Marushchyn, Yu. V. Tools of Budgetary Support of the Unified Territorial Communities Development

The analysis of tendencies of development of the unified territorial communities is carried out. The legislative-normative and institutional support of the implementation of the reform of the territorial organization of power on the principles of decentralization is considered. It is established that one of the main tasks of unified and territorial communities is economic efficiency, and the main factor of stimulation is the use of tools of budgetary support of the unified territorial communities. It is noted that the regulatory framework of the said support is enshrined in the Budget code of Ukraine, the laws of Ukraine “on the state budget” for the corresponding year and “on the voluntary unified territorial communities”.

At the same time, there are a number of problematic issues that needs to be addressed in order to successfully continue the reform. An important component of the full development of Ukraine in the context of fiscal decentralization is the formation of financially secure local governments, that is, held and stable sources of their content for the effective implementation of their delegated, transferred to the field and their own powers — on the one hand, and the operational solution of socio-economic problems at the level of the territorial community — on the other.

It is a well-known fact that, as a result of obtaining additional powers, the revenue part of the budgets of the OTG /UTC (Unified Territorial Communities) increased at least 4 times compared to the budgets of local councils that are part of the communities. However, due to the lack of an approved government list of measures for the use of financial flows for the formation of the infrastructure of the unified territorial communities, a significant part of the funds is used inefficiently. At the same time, for some reasons, a large amount of the combined territorial communities ‘ own funds is accumulated in deposit accounts, which in no way contributes to attracting investment and creating economic activity for further growth. And these issues should be clarified in the near future.

Keywords: *the unified territorial communities development, tools of budgetary support of the unified territorial communities, subvention on formation of infrastructure of the unified territorial communities.*